

TZ: Nový Památník věnovaný holokaustu Romů a Sintů se slavnostně otevřel za přítomnosti prezidenta republiky i dalších vládních činitelů a romských osobností. Pro veřejnost se otevře v květnu.

Lety u Písku, 24. 4. 2024

Muzeum romské kultury slavnostně otevřelo svou novou pobočku – Lety u Písku. Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách. Byl tím dosažen důležitý milník v historii českých Romů a Sintů.

Po desetiletích intenzivních snah se včera slavnostně otevřel Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách. Ten byl v roce 2023 vybudován na autentickém místě bývalého tzv. cikánského tábora Lety u Písku. Na tomto místě byl v 70. letech 20. stol. postaven areál nechvalně známého velkokapacitního vepřína. Po vykoupení vepřína státem zajistilo Muzeum romské kultury v roce 2022 jeho demolici.

Nový Památník se stává místem piety i poznání. Jeho ideou je přímo na místě utrpení připomínat památku vězňených, informovat a vzdělávat o dění před a během II. světové války i o dopadu nacistické genocidy na romské komunity v českých zemích.

Součástí Památníku je nové pietní místo i Návštěvnické centrum se stálou expozicí *Paměť místa a místo paměti*. Ta pomocí autentických vzpomínek pamětníků přiblíží návštěvníkům historický kontext i bolest jednotlivců. Podává i materiální svědectví o českých Romech a Sintech vězňených v táboře. Vnitřní expozice bude pro veřejnost přístupná od dubna do října.

Díky venkovní stálé expozici – *Stezce paměti* – pak Památník bude plnit svou edukační funkci celoročně.

Slavnostního otevření se 23. 4. zúčastnili nejvyšší státní činitelé v čele s prezidentem ČR Petrem Pavlem.

V úvodním slovu proneseném ředitelkou Muzea romské kultury mj. zaznělo: „*Věřím, že i dnes otevíraný památník přispěje k udržení historické paměti a zamezí šíření dezinformací o holokaustu Romů a Sintů neboli genocidě, které sami Romové říkají: Le Romengro murdaripen andro dujto baro mariben.*“

Premiér ČR Petr Fiala v proslovu zmínil: „*Otevíráme dnes památník romského holokaustu. Ten pro české Romy a Siny znamenal skutečnou genocidu: osvobození se jich dočkala jen desetina. A hned na začátek musím, bohužel, dodat jedno slovo: konečně. Konečně si můžeme důstojně připomenout romské oběti zrůdné,*

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY (MRK)

státní příspěvková organizace, Bratislavská 67, 602 00 Brno
organizace je zřízena Ministerstvem kultury ČR, je oprávněna nakládat s majetkem státu, dle z. č. 219/2000 Sb.,
a dále zřizovací listiny MRK platné od 1. 1. 2013, ve znění Rozhodnutí ministryně kultury
č. 45/2012 ze dne 20. 12. 2012 a ve znění Rozhodnutí ministra kultury č. 18/2017 ze dne 26. 10. 2017.
IČ: 71239812

nepochopitelné ideologie, která ve 30. a 40. letech sevřela Evropu. Musíme si otevřeně přiznat, že to všechno trvalo příliš dlouho. O proměně tohoto místa se mluvilo už před 30 lety, a stát pak příliš dlouho otálel s vykoupením pozemků. Památník tu měl stát mnohem dřív."

Ministr kultury ČR Martin Baxa uvedl: „Stát zde je pro mě velkou poctou a také nesmírnou radostí. Jsem šťastný, že se dnes po desítkách let zdárně završuje komplikovaná cesta ke vzniku památníku romského holocaustu, že byl splacen dluh, že byla zacelena díra v naší historické paměti. Po válce se o vraždění českých a moravských Romů, natož o spolupodílu protektorátních úřadů nemluvilo, během komunistické diktatury samozřejmě také ne a Romové byli i nadále obětí sociální segregace. V devadesátých letech vzniklo Muzeum romské kultury a začalo úsilí o vybudování pamětních míst v Kunštátu u Hodonína a zde v Letech. Dnes zde tedy stojíme po více než třiceti letech debat. Pevně věřím, že i tento památník přispěje k tomu, že lépe pochopíme vlastní historii a přijmeme zodpovědnost za minulost.“

Akce se zúčastnil také ministr zahraničních věcí Jan Lipavský, velvyslanec USA Bijan Sabet, velvyslanec SRN Andreas Kunne, státní tajemnice Norského království Maria Varteressian i zástupci velvyslanectví Kanady, Francie, Estonska aj.

Svá slova pronesli také zástupci romských komunit a potomků přeživších letského tábora Jozef Miker, Jana Kokyová, Zdeněk Serinek, André Raatzsch a Rudolf Murka.

Prakticky všichni zúčastnění svorně vyjádřili radost i úlevu, že oběti letského tábora jsou důstojně uctěny – například symbolickou formou uvedení jmen evidovaných vězňů v pietním kruhu. Jeho význam zdůrazňují také autoři krajinářsko-architektonického návrhu Památníku „Základním kompozičním prvkem je les jako metafora společenství. Jeho nepřítomnost v těžišti památníku zhmotňuje nepřítomnost těch, kteří nepřežili," uvedli Jan Sulzer a Lucie Vogelová z Terra Florida. Výsledná podoba areálu Památníku je výsledkem mezinárodní krajinářsko-architektonické soutěže, o jejímž výsledku rozhodovala sedmičlenná porota (jmenovitě ředitelka Muzea romské kultury Jana Horváthová, zástupce pozůstalých Čeněk Růžička a zástupce Ministerstva kultury ČR Martin Martínek. Dále členové nezávislé části poroty – architekt Josef Pleskot, slovenská romská umělkyně Emílie Rigová, krajinář Vladimír Sitta a historik umění a kurátor Moravské galerie v Brně Rostislav Koryčánek. Mimo vlastní porotu s výběrem těch nejlepších návrhů pomáhali i nezávislí odborníci, především další zástupci pozůstalých pánové Rudolf Murka, Jan Hauer a Antonín Lagryn).

Publikum mimo proslovy vyslechlo také hudební doprovod v podání romských umělců (Erika Nováková, Marek Balog a Petr Surmaj) a speciálního vystoupení partnera slavnostního otevření – Plzeňské filharmonie (Check Accordion Trio).

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY (MRK)

státní příspěvková organizace, Bratislavská 67, 602 00 Brno
organizace je zřízena Ministerstvem kultury ČR, je oprávněna nakládat s majetkem státu, dle z. č. 219/2000 Sb., a dále zřizovací listiny MRK platné od 1. 1. 2013, ve znění Rozhodnutí ministryně kultury č. 45/2012 ze dne 20. 12. 2012 a ve znění Rozhodnutí ministra kultury č. 18/2017 ze dne 26. 10. 2017.
IČ: 71239812

Památník holokaustu Romů a Sintů v Čechách se pro veřejnost otevře poprvé v neděli 12. 5. 2024 – tedy ve stejný den, kdy se u nouzového pohřebiště v bezprostřední blízkosti Památníku koná tradiční pietní akt k uctění památky obětí holokaustu Romů a Sintů. Návštěvníci pietního aktu tak budou moci absolvovat prohlídky areálu Památníku včetně obou jeho expozic. Více informací na letypamatnik.cz a rommuz.cz.

Vybudování Letů u Písku. Památníku holokaustu Romů a Sintů v Čechách finančně podpořilo Ministerstvo kultury ČR; financování venkovní expozice – Stezky Paměti – bylo podpořeno Velvyslanectvím Spolkové republiky Německo v Praze.

Nový Památník byl finančně podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska skrze předem definovaný projekt realizovaný v letech 2022–2024.

Slavnostní otevření Památníku bylo finančně podpořeno dotací z Jihočeského kraje.

Fotogalerie k TZ ke stažení v odkazu: <https://we.tl/t-heRpdiD5d9>

Pro více informací kontaktujte tiskovou mluvčí Karolinu Spielmannovou na media@rommuz.cz, tel. +420 775 407 065.